

Rigsombudsmanden i Grønland

Nuuk, 12. juni 2025

Orientering nr. 12/2025

Besøg af den franske præsident i Grønland

Frankrigs præsident, Emmanuel Macron, og statsministeren kommer på officielt besøg i Grønland den 15. juni 2025. Formandens Departement oplyser i en pressemeddelelse den 7. juni 2025, at præsidenten og statsministeren skal mødes med formand for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen, og blandt andet drøfte den geopolitiske situation, klimaforandringer og vedvarende energi.

I sin tale til FN's havkonference i Frankrig mandag den 9. juni 2025 understregede præsident Macron, at Grønland ikke er til salg. Det skriver Sermitsiaq den 9. juni 2025 og oplyser desuden, at formand for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen, som overværede talen, efterfølgende har udtrykt glæde over præsidentens ord: *"Frankrig har støttet os siden de første udtalelser om at tage vores land kom ud. Det er både nødvendigt og glædeligt"*, skriver Jens-Frederik Nielsen på Facebook.

EU-Kommissionen udpeger grafitmine-projekt ved Amitsoq i Sydgrønland som strategisk projekt

Med en forudgående godkendelse fra Naalakkersuisut har EU-Kommissionen den 4. juni 2025 offentliggjort, at grafitmine-projektet GreenRoc Strategic Minerals er et af i alt 13 projekter, der er udpeget som strategisk råstofprojekt. Det oplyser Departementet for Erhverv, Energi, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling i en pressemeddelelse den 5. juni 2025. Udvælgelsen indebærer adgang til koordineret støtte fra EU-Kommissionen, medlemslande og finansielle institutioner. Naalakkersuisut tilkendegiver, at udvælgelsen bidrager til ambitionen om at gøre Grønland til en ansvarlig leverandør af kritiske mineraler, og at EU-Kommissionens initiativ vil få positiv betydning for finansiering af projekter.

Forsvaret øger sin tilstedeværelse i og omkring Grønland

Forsvaret styrker sin operationsevne i Arktis og understøtter bidraget til samfundssikkerheden for befolkningen i Grønland ved øget tilstedeværelse og øvelser henover sommeren. Det oplyser Departementet for Udenrigsanliggender og Forskning i en pressemeddelelse den 5. maj 2025. *"Den sikkerhedspolitiske situation kræver, at Forsvaret træner evnen til at operere i og omkring Grønland. Det har været en prioritet for Naalakkersuisut at sikre den lokale inddragelse, så vi som befolkning styrker vores bidrag til sikkerheden i vores land. Jeg ser frem til at se eleverne på Arktisk Basisuddannelse bidrage til opgaveløsningen"*, udtaler naalakkersuisoq for udenrigsanliggender og forskning, Vivian Motzfeldt. Det fremgår endvidere af pressemeddelelsen, at initiativerne bl.a. omfatter indsættelsen af to EH-101 helikoptere og en fregat, og at elever fra Arktisk Basisuddannelse skal indgå i bevogtning af kritisk infrastruktur på land.

Departementet oplyser endvidere, at Naalakkersuisut er inddraget i planlægningen og har bidraget med input for at sikre lokal inddragelse samt hensyntagen til jagtsæson og vildtets avlsperioder.

Fornyet samarbejdsaftale mellem Danmark og Grønland om geologisk forskning

Naalakkersuisoq for erhverv, råstoffer, energi, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen, og klima-energi- og forsyningsminister Lars Aagaard underskrev den 9. maj 2025 en aftale om rammerne for samarbejdet mellem selvstyret og de Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) frem til 2030. Det skriver Departementet for Erhverv, Energi, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling i en pressemeddelelse den 27. maj 2025, hvori det bemærkes, at aftalen bidrager til Naalakkersuisuts målsætning om, at råstof erhvervet skal skabe et større indtægtsgrundlag for Grønland: ”GEUS bidrager i aftaleperioden med vigtig forskning, der giver øget viden om vores undergrund. Den viden indgår i Naalakkersuisuts arbejde med at udvikle råstof erhvervet,” udtaler Nathanielsen.

Naalakkersuisut kritiseres for videreførelse af den obligatoriske pensionsopsparing

I et svar på et § 37-spørgsmål den 22. maj 2025 om, hvorvidt Naalakkersuisut vil ophæve den obligatoriske pensionsopsparing, skriver naalakkersuisoq for finanser, Múte B. Egede, med henvisning til koalitionsaftalen, at en revision af ordningen vil indgå i Naalakkersuisuts planlagte pensionsreform.

Medlem af Inatsisartut for Siumut, Erik Jensen, har efterfølgende til KNR den 6. juni 2025 kritiseret formand for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen (DEM), for at svigte Demokratitets valglofte om ophævelse af den obligatoriske pensionsopsparing. I interviewet til KNR tilkendegiver Erik Jensen desuden, at Siumut bør overveje sin deltagelse i koalitionen, hvis Naalakkersuisut ikke ophæver den obligatoriske pensionsopsparing.

Formand for Naalakkersuisut, Jens-Frederik Nielsen, besvarede samme dag kritikken i et interview med KNR og henviste til, at Naalakkersuisut arbejder på baggrund af koalitionsaftalen, som er et resultat af forhandlinger mellem alle fire koalitionspartier.

Økonomisk Råds halvårsrapport

Grønlands Økonomiske Råd varsler i rådets seneste halvårsrapport, som blev offentliggjort den 26. maj 2025, om faldende vækst og stigende inflation. Rådet forventer en inflation på 3 pct. i 2025 og en vækst, der bremses af nedgang i fiskeriet og afslutningen på flere større anlægsprojekter. Rådet bemærker i rapportens hovedpunkter, at Naalakkersuisuts koalitionsaftale omfatter en reformdagsorden, der skal udvide erhvervsgrundlaget med flere investeringer og større arbejdsstyrke, samt en effektivisering af den offentlige sektor. I rapportens temasektion om bosætningsmønstre bemærkes det, at hovedparten af befolkningen koncentrerer sig i byerne, og at mange bosteder er socialt og økonomisk sårbare. Rådet bemærker desuden, at det ikke ses at være realistisk at skabe de samme muligheder ved alle bosteder, og at den geografisk spredte befolkning skaber smådriftsulemper og forudsætter udvikling af erhvervsgrundlaget ved de enkelte bosteder i hele landet.

Underskud hos Nukissiorfiit

Årsregnskabet for det selvstyreejede energiforsyningsselskab Nukissiorfiit A/S viser et underskud på 60,2 mio. kr. i 2024. Departementet for Erhverv, Energi, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling oplyser i en

pressemeddelelse den 6. juni 2025, at det er en forbedring fra underskuddet på 86,2 mio. kr. i 2023, som tilskrives en regulering af el- og vandtariffer i juli 2024. ”*Vi har i årevis måtte konstatere, at der ikke er sammenhæng mellem Nukissiorfiits indtægter og udgifter [...] Nukissiorfiit leverer en samfundskritisk ydelse under svære betingelser. Vi har alle behov for en stabil forsyning af el, vand og varme,*” udtaler naalakkersuisoq for erhverv, energi, råstoffer, justitsområdet og ligestilling, Naaja H. Nathanielsen i pressemeddelelsen.

Møde mellem naalakkersuisoq for sundhed og sundhedsministeren

Naalakkersuisoq for sundhed og personer med handicap, Anna Wangenheim, har holdt møde med sundhedsminister Sophie Løhde i Danmark om behovet for at udvikle og styrke det grønlandske sundhedsvæsen. Det oplyser Departement for Sundhed og Personer med handicap i en pressemeddelelse den 5. juni 2025, hvori det også oplyses, at Løhde og Wangenheim besøgte det Grønlandske Patienthjem i København i forbindelse med mødet. ”*Det var en fornøjelse at indlede de gode drøftelser med den danske sundhedsminister og italesætte, at vi i Grønland er nået til et punkt, hvor det er bydende nødvendigt at få prioriteret ressourcer til at oparbejde og udvikle kapaciteten af det grønlandske sundhedsvæsen til gavn, tryghed og sikkerhed for alle borgerne*”, sagde Anna Wangenheim efterfølgende.